

процесі планування й виконання завдань, спрямованих на створення і презентацію певного продукту своєї роботи. Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження полягають у розробці змісту методики застосування проєктних технологій навчання історії, які б підвищили рівень ключових і предметно-історичних компетентностей.

Таким чином, історична освіта покликана готувати молодь до самостійного життя у сповненому суперечностей сучасному світі, створити сприятливі умови для взаєморозуміння між людьми, що представляють різні культурні, етнічні й релігійні традиції, допомогти людині усвідомити себе не лише представником певної країни і регіону, але й громадянином Європи та світу в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко Ж.Г. Використання методу проєктів при викладанні історії в сучасній школі. 2005. №3. С.34-36.
2. Башинська Т. Проєктувальна діяльність - основа взаємодії вчителя та учнів./Т. Башинська // Початкова школа. 2003. №6. С.58-59.
4. Брикова О., Громова Т. Інструмент для нагляду. Моніторинг проєктної діяльності в навчальному процесі. 2005. С.23-25.
5. Жадько В. Педагогічна проєктна діяльність як основа відродження історичної пам'яті молоді/В. Жадько// Проєктна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: наук.-метод. посібник /За ред. С. Шевцової, І. Єрмакова та ін. Київ: Департамент, 2008. 520 с.
6. Зоц В. Впроваджуються проєктивні технології //Завуч. 2004. №6. С.2.
7. Ісаєва Г. Метод проєктів - ефективна технологія навчання // Підручник для Директора. 2005. № 9-Ю. С. 4-10.
8. Коберник О. Проєктивна педагогіка і національна школа// Шлях освіти.2000. №1. С.7-9.
9. Мирошніченко В.О. Організація проєктної діяльності учнів на уроках історії.2009.
10. Налужний С. Метод проєктів – вивчаємо, упроваджуємо //газета «Директор школи». 2008. № 45.
11. Освітні технології: Навч.-метод. Посібник /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.: За ред. О.М. Пехоти. ІС: Вид-во А.С.К., 2003. 255 с.
12. Проєктна діяльність у школі /Упор. М. Голубченко. Київ: Шкільний світ, 2007. 128 с.

REFERENCES

1. Babenko ZH.G. Vikristannya proektov_v with vikladanni Istorii in such a school. 2005. №3. С.34-36.
2. Bashinska T. Projectualna diyalnist - the basis of mutual understanding of the reader and scholars. / T. Bashinska // Pochatkov school. 2003. № 6. P.58-59.
4. Brikova O., Gromova T. Instrument for looking. The monitoring of project design in the initial stage 2005. P.23-25.
5. Zhadko V. Pedagogical design activity as the basis for the development of historical memories / In. Zhadko // Design of the Licea: Competent Potential, Theory and Practice: Science-Method. Guestbook / Ed. S. Shevtsovo, I. Mrmakova ta in. Kyiv: Department, 2008. 520 p.
6. Zots V. Introducing projective technologies / V. Zots // Headmaster. 2004. № 6. С.2.
7. Isaeva G. Method proektiv - effective technology navchannya / G. Isaev /// Handler for the Director. 2005. №. 9-Yu. p. 4-10.
8. Kobernik O. Projective pedagogic and national school / O. Kobernik // Way of osviti.2000. №1. С.7-9.
9. Miroshnichenko V.O. Organizational design projects at the lessons of History 2009.
10. Naluzhny S. Metody proektiv - vivchaemo, uprovadzhuemo //mo // newspaper "Director of the school." 2008. №. 45.
11. Osvitni technologies: Navch.-method. Posibnik / O.M. Pkhot, A.Z. Kiktenko, O.M. Lyubarska ta in .: For ed. OM Photi IC: View of A.S.K., 2003. 255 p.
12. Design of the school / Support. M. Golubchenko. Kyiv : School light, 2007. 128 p.

УДК 37.013

Крючкова К.О.
Сумська спеціалізована
школа І-ІІІ ступенів № 7
імені Максима Савченка

ШКІЛЬНА ІСТОРИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

У статті проаналізовано основні напрями та зміст реформування шкільної історичної освіти. Утвердження компетентісного підходу в шкільній історичній освіті дає можливість орієнтуватись на результат освітньої діяльності, сприяє формуванню й розвитку в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях.

Ключові слова: шкільна освіта, історична освіта, викладання історії, технології, компетентісний підхід.

Крючкова Е.А. Школьное историческое образование в условиях реформирования.

В статье проанализированы основные направления и содержание реформирования школьного исторического образования. Утверждение компетентностного подхода в школьном историческом образовании дает возможность ориентироваться на результат образовательной деятельности, способствует формированию и развитию у учащихся способности практически действовать, применять опыт успешных действий в конкретных ситуациях.

Ключевые слова: школьное образование, историческое образование, преподавание истории, технологии, компетентный подход.

Kryuchkova K.O. Shkilna historical Osvita in the minds of reform.

The statistics have analyzed the main areas of reform of the schoolchildren's history. Approving the competence of a child in school history and learning, could reflect on the result of research, training, development and development in research, learning, practical training, training, training, education, development, development, education, training, practical training, training, training, education, development, training, learning

Key words: school insight, historical insight, cycling history, technology, competence piddh.

Сучасна психолого-педагогічна думка сконцентрована на тому, що професіонал XXI ст. повинен не лише володіти фундаментальними базовими знаннями, а й вміти ефективно працювати у сітьових командах, адаптуватися, оперативно та гнучко реагувати на зміни внутрішніх та зовнішніх умов своєї професійної діяльності. Необхідною константою діяльності є постулат про необхідність постійно підвищувати свій освітній рівень, розширювати науковий та культурний кругозір, бути мобільним, не боятися брати на себе відповідальність за вирішення складних завдань. Сучасний професіонал – активно мисляча особистість, яскрава індивідуальність.

Зміна суспільної парадигми неминуче веде до зміни освітньої парадигми, перетворення її з «предметно – центристської» на «компетентнісну». Утвердження компетентісного підходу дає можливість орієнтуватись на результат освітньої діяльності, сприяє формуванню й розвитку в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях.

Компетентісний підхід тісно пов'язаний із такими підходами до навчання, як:

- особистісно орієнтований (оскільки потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі для «всіх» на суб'єктивні надбання одного учня, що їх можна виміряти);
- діяльнісний (процес навчання реалізується лише в діяльності, тобто в процесі виконання конкретним учнем певного комплексу дій).

Особливими можливостями для вирішення освітніх завдань у процесі формування ключових компетентностей володіє предмет історія, оскільки:

- її специфіка в тому, що зміст курсу спочатку спирається на роботу з різними носіями інформації (історичними документами, спогадами, мемуарною літературою, нормативно – правовими актами тощо);
- вивчення історії допускає наявність різних, інколи діаметрально протилежних точок зору, на одні й ті ж явища та процеси;
- передбачає формування вміння спілкуватися, формувати власну позицію, приймати доводи протилежної сторони, вести діалог.

Отже, важливими засобами історичної освіти є:

- систематична робота з історичними джерелами, яка формує навички дослідницької діяльності й критичного мислення.

Значущу роль мають документальні та візуальні джерела. Аналіз письмових документів дозволяє більш глибоко поринути в історичну епоху, визначити їх об'єктивність, вільно висловлювати свою думку, погоджувачись чи не погоджувачись з позицією автора. Візуальні джерела, до яких належать фото, плакат, карикатура, листівки, таблиці, схеми, діаграми, картини, малюнки, відкривають можливість учням бачити багатогранність історичного процесу, а вчителю використовувати їх як фрагмент уроку, як мотивацію, як підсумок чи узагальнення, як складову тематичного оцінювання, як форму домашнього завдання.

- Розумне поєднання групових, індивідуальних, колективних форм роботи, адже саме вони сприяють формуванню самовизначення, самореалізації особистості, розвивають соціальну компетентність. Учні вчатьсь дослухатися один одного в групі, бути толерантними, добирати аргументи для визначення переконливості здобутих знань на практиці, виконують певні соціальні ролі.
- Творча праця в процесі виконання різнорівневих творчих завдань, застосування здобутих знань на практиці.

Важлива роль на сучасному уроці історії відводиться формуванню дослідницьких умінь, що найчастіше досягається шляхом поєднання інтерактивної, проектної технологій, технології розвитку критичного мислення.

Основна цінність проектної технології навчання полягає в тому, що вона орієнтує учнів на створення певного матеріального або інтелектуального продукту, а не на просте вивчення певної теми. На шляху до мети учні мають актуалізувати або здобути нові необхідні знання, розробити спільний план дій, розподілити ролі, виконувати індивідуально чи в групах пізнавальну, дослідницьку, конструкторську та іншу роботу тощо. Отже мова йде про формування нової освітньої атмосфери, що базується на суб'єкт-суб'єктних відносинах.

Під час організації навчального проектування змінюється роль учителя. Він допомагає учням у пошуку джерел, необхідних їм у роботі над проектом; сам є джерелом інформації, координує весь процес роботи над проектом; підтримує і заохочує учнів тощо.

Проблема розвитку основних життєвих компетентностей, навичок критичного мислення учнів є сьогодні надзвичайно актуальною. Як свідчать останні дослідження, переважна більшість учнів шкіл не володіє такими логічними операціями, як аналіз, синтез, порівняння.

До основних рис критичного мислення відносять наступні вміння: здатність робити логічні висновки, приймати обгрунтовані рішення; уміння давати оцінку позитивних і негативних рис як отриманої інформації, так і самого розумового процесу; спрямованість на результат.

Активно сприяє формуванню критичного мислення учнів використання методу дебатів. Під час дебатів учні навчаються виявляти як ідеї пов'язані одна з одною, логічну послідовність подій та процесів, досліджують різні джерела, добирають аргументи, вдосконалюють ораторське мистецтво.

Так, під час вивчення в 11 класі теми «Завершення Другої світової війни» (всесвітня історія), учні можуть дебатувати тему «США не повинні були скидати атомну бомбу на Японію під час Другої світової війни». Школярі відкривають для себе ціннісні аспекти, що містяться в цій проблемі (невинні жертви проти врятованих життів солдатів, моральні норми під час війни тощо), політичні реалії Японії та США того часу, так само як і воєнну ситуацію та труднощі вторгнення в Японію. Учні самостійно не лише знайомляться з політичним життям країн, досліджують наукові досягнення того часу, моральні принципи суспільства. Знаковим є формування особистісних ціннісних орієнтацій для кожного, які є ненав'язані зовні, а вироблені самостійно.

Часто після таких дебатів в учнів складаються власні глибокі переконання щодо ситуації, але ці переконання завжди є заснованими на інформації та обміркованими.

Дебати в класі ілюструють, що процес навчання є процесом індивідуального зростання і розвитку через комунікацію та інтеракцію, а не через просте запам'ятовування та інтернаціоналізацію чистих бітів інформації.

Сучасні технології навчання розкривають перед шкільною історичною освітою нові перспективи. Останніми роками активно підлягали критиці підручники з історії, які переставали бути реальним джерелом знань, були переобтяжені суб'єктивними коментарями, недостатньо враховували регіональний аспект. Можливість використовувати QR-код частково розв'язує окреслені проблеми, розширює можливості педагогів на різних етапах уроків, дозволяє осучаснити урок, зробити його змістовним.

Застосування QR-кодів розширює інформаційне поле, дозволяє ознайомитися з різними поглядами на певні події, створює додаткові можливості для розвитку навичок аналізу, критичного мислення, дозволяє учням вільно та з користю користуватися гаджетами.

Сучасний урок історії можна та необхідно зробити цікавим, змістовним, мотивуючим до пізнання власного коріння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проектна технологія. [Електронний режим доступу]: https://pidruchniki.com/18710815/pedagogika/proektna_tehnologiya
2. Про програми з історії і не лише. [Електронний режим доступу]: <https://ru.osvita.ua/school/reform/61921/>
3. Чупрій Л. Історична освіта в Україні як складова державної політики пам'яті. [Електронний режим доступу]: file:///D:/Downloads/PoMe_2011_4_5.pdf
4. Шнайдер А. Навчання через дебати: різноманіття поглядів. К., БФ «Вчителі за демократію та партнерство», 2009. 320 с.

REFERENCES

1. Design technology. [Electronic access mode]: https://pidruchniki.com/18710815/pedagogika/proektna_tehnologiya
2. About the programs from the history of the game. [Electronic access mode]: <https://ru.osvita.ua/school/reform/61921/>
3. Chupri L. Historical Osvit in Ukraine as a warehouse of state policy of memory. [Electronic access mode]: file:///D:/Downloads/PoMe_2011_4_5.pdf
4. Schneider A. Navchannya through the debates: riznomanitya poglyadiv. K., Charity Fund "Vchiteli for Democracy and Partnership", 2009. 320 p.

УДК 37.035.6:745/749

Гулей О.В., Губська О. О.
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка

КОМПОНЕНТИ ДІВОЧОГО ВЕСІЛЬНОГО ВБРАННЯ СЛОБОЖАНЩИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

У статті розглянуто регіональні особливості компонентів дівочого весільного вбрання і проблеми, пов'язані з художньо-образною, символіко-обрядовою системою весільного дівочого костюма Слобожанщини другої половини ХІХ століття. Особливу увагу приділено збереженню та розвитку художніх традицій в практиці сучасного декоративного мистецтва.

***Ключові слова:** Слобожанщина, декоративно-прикладне мистецтво, дівоче весільне вбрання, оздоблення, символіка.*

Гулей О. В., Губская О. А. Девичий свадебный наряд Слобожанщины второй половины XIX века.

В статье рассмотрены региональные особенности компонентов девичьего свадебного наряда и проблемы, связанные с художественно-образной, символіко-обрядовой системой свадебного девичьего костюма Слобожанщины второй половины XIX века. Особое внимание уделено сохранению и развитию художественных традиций в практике современного декоративного искусства.

***Ключевые слова:** Слобожанщина, декоративно-прикладное искусство, девичий свадебный наряд, украшения, символика.*